STUDIA UKRAINICA POSNANIENSIA, vol. IV: 2016, pp. 95-102.
ISBN 978-83-936654-6-4. ISSN 2300-4754.
DOI: 10.14746/sup.2016.4.12

ПОРІВНЯННЯ З ФАУНОНАЗВОЮ, ПОЗНАЧЕНОЮ БІБЛІЙНОЮ СИМВОЛІКОЮ, В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ: ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ ПІДХІД

ОКСАНА МОЛЧКО
Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів —Україна

PORÓWNANIA Z NAZWĄ ZWIERZĄT O SYMBOLICE BIBLIJNEJ W JĘZYKU UKRAIŃSKIM I ANGIELSKIM: UJĘCIE PRZEKŁADOZNAWCZE

OKSANA MOŁCZKO
Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Lwów — Ukraina

STRESZCZENIE. W artykule przeprowadzono analizę porównań artystycznych zawierających nazwy zwierząt o symbolice biblijnej. Zarówno w ukraińskiej, jak i angielskiej kulturze lingwistycznej takie porównania powstały na bazie izomorficznych oraz alomorficznych związków asocjacyjnych, istniejących między znaczeniem denotatywnym leksemów a ich związkami konotacyjnymi. Odtwarzanie porównań odbywa się w różny sposób. Istotne jest przy tym, aby zachować specyficzne kulturowe znaczenia powyższych obrazów i symboli.

SIMILES WITH A FAUNA CONSTITUENT, MARKED BY BIBLICAL SYMBOLISM, IN UKRAINIAN AND ENGLISH: TRANSLATION STUDIES APPROACH

OKSANA MOLCHKO
Ivan Franko National University of Lviv, Lviv — Ukraine

ABSTRACT. The article conducts a Translation Studies analysis of simile constructions with a fauna constituent marked by Biblical symbolism. Both in Ukrainian and English such similes show isomorphic and allomorphic features, which exist between the denotative meaning of the lexemes and their connotative specificities. The above-mentioned similes are reproduced in a number of ways. It is of great importance to preserve the cultural-and-specific senses of the images and symbols in the process of translation.

Лінгвокультурний вміст художнього порівняння, заснований на використанні назв рослин і тварин, відкриває широкі можливості для ознайомлення цільового читача з особливостями світобачення інших народів, вдалій міжмовній комунікації. Широкий спектр лексем на позначення фауноназв у досліджених художніх порівняннях актуалізують й універсальне, й властиве певному народові світобачення, світорозуміння та світосприйняття. Своєрідність мовних ресурсів виокремлених фауноназв дає багатий матеріал для розкриття національного менталітету. З їхньою допомогою відбувається своєрідне вміщення світу в образ та символ.

Обожнення й олюднення тваринного світу — суттєва ознака первісно-міфологічної концептуалізації дійсності, відображення якої міститься в Біблії і прецедентних текстах та пояснює ізоморфізм прототипових атрибутів україн-

ських та англійських фауноназв на рівні ядра семантичної структури. Аломорфізм прототипів на периферії значення зумовлений пізнішими національно-культурними нашаруваннями в кожній окремо взятій мовній картині світу.

Чуттєвий образ певного предмета може асоціюватися з образом іншого предмета, унаслідок людина, її риси й дії осмислюються в площині образу чи символу, вербалізованих фауноназвами. Нове значення виникає на основі зіставлення, нове узагальнене поняття виникає в колективній свідомості мовців. Національно-культурний компонент виявляється інколи вирішальним в осмисленні поняттєвого комплексу, породженого етнокультурною специфікою сприйняття поняття, яке він містить. Фауноназва набуває ознак символу, має специфіку, суть якої зводиться до того, що процес перейменування об'єкта відбувається шляхом його переосмислення крізь призму почуттів, емоцій, образних уявлень та оцінок. Фауноназви як засіб та результат пізнання природи виконують чи не найважливіші функції в антропоцентричній площині *людина — природа*.

Зооморфізм уважають одним із основних принципів вербалізації смислів у свідомості кожного народу загалом і в індивідуально-авторському сприйнятті світу зокрема. Принцип зооцентризму послідовно відображений у фразеологічній системі — людину описують, використовуючи переносні значення назв тварин: у центрі світу опиняється тварина як еталон оцінки людини; виникають уявлення про тваринний світ — зооієрархію[1]. Фауноназви виконують функцію зосередження уваги довкола об'єктів природи, яким приписують певні асоціативні ознаки, проводячи паралелі з людиною. Порівняння з назвами тварин у структурі найчастотніші, що підтверджено вибіркою з лексикографічних та художніх джерел. Це зрозуміло, оскільки людина сама є часткою природи й споконвіку перебуває в тісному контакті з довкіллям, тваринами зокрема[2].

Традиційно виокремлюють систему порівнянь, одиниці якої містять образи зі сфери фауни, що, безперечно, репрезентують набір найчастотніших лексичних компонентів порівняльної конструкції. Ці елементи, хоч і не завжди належать до країнознавчо маркованих одиниць, однак у сукупності визначають національну своєрідність усієї фразеологічної системи кожної мови[3]. Вони дають змогу зробити висновок про ізоморфізм / аломорфізм асоціацій, їхню оцінність, а також тенденції концептуалізації в порівняльній конструкції, що побудовані на актуалізації фауноназв у межах порівнянь, зокрема в процесі українсько-англійського зіставлення. Учені вважають, що компаративна фразеологія дає виразні свідчення широкої варіативності інтерпретації словесних образів[4].

Проведений аналіз побудовано, головно, на дослідженні об'єкта порівняння, оскільки в ньому актуалізовано переносне значення, особливості фразеологізації та символізму, повною мірою виявляється етномовність на всіх рівнях мовної системи. У виділених порівняннях відображено концептуалізацію світу — універсальну й етнокультурну. Концепт як „згусток культури" не членується, тому використовуємо поняття етномовний компонент (мова) та культурно-специфічний смисл (мовлення) для позначення того, що виявляє культурне забарвлення в образі / символі та актуалізується в мовленні.

Дослідження проведено із застосуванням комплексного підходу, що базується на використанні структурно-семантичного, концептуального, зіставного,

---

[1] О. П. Левченко, *Фразеологічна репрезентація світу*, [в:] „Мовні і концептуальні картини світу", Зб. наук. праць, Київ 2002, № 7, с. 313.

[2] З. Василько, *Символіка фольклорного образу*, Львів 2004, с. 74.

[3] Б. М. Ажнюк, *Англійськафразеологія у культурно-етнічному висвітленні*, Київ 1989, с. 49.

[4] Там само, с. 54.

контекстуального та перекладознавчого аналізів. Зібраний матеріал на позначення хижих тварин (*вовк, ведмідь, лев, тигр*), що мають біблійну символіку, дає змогу провести аналіз універсальних та національно-специфічних атрибутів, що пов'язані з концептуалізацією уявлень про відповідні об'єкти фауни у свідомості носіїв української та англійської мов.

Біблія наповнена системою символічних образів. Сталі біблійні порівняння з фауноназвами є, як відомо, основою загальноєвропейської традиції, для якої характерна чітка аксіологічна дихотомія. Тварини й птахи часто згадані у Святому Письмі, передусім у притчах, псалмах і посланнях пророків, слугуючи прикладом для людей, свідченням сили творця, уособленням політичних чи демонічних сил. Загалом гебрейсько-арамейський Старий Завіт використовує 180 слів, а грецький Новий Завіт — 50 слів для називання 70 типів тварин[5].

Тваринний світ Біблії репрезентовано як архетипні категорії з бінарною структурою ідеального й неідеального досвіду в словнику біблійної образності[6]. До архетипних фауноназв ідеального досвіду відносять домашніх тварин. Архетипні зооніми неідеального досвіду — це хижі тварини, насамперед старозавітні нечисті тварини. Однак попри домінуючу аксіологічну дихотомію, біблійні фауноназви наділені багатозначністю (зокрема й в аспекті оцінності), що є невід'ємною властивістю символу: напр., *лев* — переважно негативний образ, проте він може символізувати владу в руках добра. Аксіологічна бінарність біблійних фауноназв і в межах системи (негативні й позитивні символічні тварини), і в межах окремо взятого символу зафіксовані в національних порівняльних конструкціях.

У зіставлюваних мовах існують відмінності й у складі лексем, що використані з цією метою, і в сталих асоціативних атрибутах у межах однієї мови, що передають ті чи ті лексеми: *сліпий як кріт — blind as a bat; весела як пташка — lively as a cricket; працьовита як бджола — as busy as a bee / beaver; здоровий як бик — as strong as a horse / bear* та ін.

Мовленнєва діяльність як одна з форм духовного освоєння дійсності спрямована на суб'єктивне чи об'єктивне відображення дійсності в конкретних мовних знаках, що є певними поняттями або асоціативно-художнім (часом ірреальним) уявленням. Мовне уявлення про дійсність — лише частина знання про картину світу, що відобразилася у свідомості людей. Художній образ та символ — це й певне лінгвокультурне узагальнення, й форма, що є виявом індивідуального розуміння довкілля.

Прототиповим хижаком у Біблії є *вовк* як неймовірно жорстокий звір. Саме тому Ісус Христос і богонатхненні автори Біблії висловлюють свою відразу до лихих людей і вчинків, порівнюючи їх із вовками. Вовками називають нечесних урядовців[7], лжепророків та лжевчителів[8], егоїстичних релігійних лідерів[9]. Своїх учнів Ісус посилає у світ, „як овець між вовки"[10]. Водночас мирне співіснування овець і вовків — яскравий образ, що репрезентує апокаліптичний мир у Царстві Божому[11].

---

[5] *Dictionary of Biblical Imagery*, 1997, p. 142–143.

[6] Ibidem.

[7] *Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту*, Київ 2002, Єзекіїль 22:27, Захарія 3:3.

[8] Там само, Матвій 7:15, Дії 12:29.

[9] Там само, Іван 10:12.

[10] Там само, Матвій 10:16.

[11] Там само, Ісая 11:6.

Образ *вовка* (символ *хижацтва, невгамовного голоду*) в українській етнокультурі вважають породженням злої сили, тому він символізує *невдячність, злість, жорстокість, ненажерливість, корисливість, егоїзм, небезпеку*, а також *досвідченість* (*старий вовк*)[12]: *був би добрий за вовка до ягнят; видер як вовкови з горла; з вовком жити, вовком бути (по вовчому вити); зиркає очима, як вовк; змок як вовк і змерз як пес; ліпшіє як молодий вовк; не буде з вовка баран; не затрубит так пес, як вовк; ні вовк ні пес; хто вродився вовком, тому бараном не бути*[13]; *кинутися, як (голодні) вовки на вівцю, дивитися вовком, завити вовком, хоч вовком вий / труби*[14], *розбиратися, розуміти, кумекати як вовк / (як цап), голодний як вовк*[15]. У народній творчості цей образ символізує *швидкість*, як і образ *сокола*[16].

В англомовній культурі *wolf* також асоційовано з дикістю, жорстокістю, злістю, небезпекою: *eat like a wolf*[17], *(as) greedy as a wolf*[18], (*as) hungry as a* (hawk / hunter) / *wolf*[19],*dark as a wolf'smouth — pitchdark*[20]. Незважаючи на ізоморфізм асоціацій, відтворення цього образу не викликає труднощів у процесі перекладу. У прикладах *,,Усі попрісідали на току та, як хижі вовки, очима світили"*[21], *,, — Брешеш!.. — зиркнув, як той вовк, Чіпка"*[22] означення *хижі* (експлікована семантема порівняльної конструкції) та конотація дієслівної основи порівняння *зиркнув* вербалізують прототипові уявлення про вовка — *хижість, злість*. Перекладач відтворив порівняння епітетною конструкцією, застосувавши відповідні граматичні трансформації зі збереженням символічності: *"Three of them now squatted down in the stackyard. Their eyes glaring wolfishly"*[23], *"It's a lie!" his eyes would sparkle wolfishly"*[24].

Способом калькування відтворено порівняння та вербалізовано концепт *лють* у зразку *,,По ночах гуде свисток та горять вікна, як вовчі очі…"*[25]. Тут поведінку людей зіставлено за якісним та поведінковим атрибутами — *хижістю* та *злістю* образу вовка: *"At night the whistle would sound and the windows burn like wolves' eyes…"*[26]. *Страх за життя*, що в небезпечній ситуації межує з *люттю*, вербалізовано в контексті *,,Як вовк, поводив він навкруги очима"*[27]: переслідувачі загнали юнака високо в гори, намагаючись догнати і вбити за вчинений злочин. Змальовуючи юнака, письменник виявляє позитивне ставлення до героя, милується його красою, відвагою, хоробрістю, а залучений до порівняння загалом негативний образ *вовка* акцентує увагу на актуалізованих у контексті несподівано позитивних рисах. Спостерігаємо образно-граматичну трансформацію — порівняння відтворено епітетом, що точно передає експресивно-

[12] В. Жайворонок, *Знаки української етнокультури,* Словник-довідник, Київ 2006, с. 103.
[13] І. Франко, *Галицько-руські народні приповідки,* у 3 томах, Львів 2006, т. 1, с. 348.
[14] *Фразеологічний словник української мови,* у 2 томах, укл. В. М. Білоноженко, В. О. Винник та ін., Київ 1993, т. 1, с. 139.
[15] Там само, с. 938.
[16] В. Жайворонок, *Зазнач. джерело*, с. 103.
[17] А. В. Кунин, *Англо-русский фразеологический словарь*, Москва 1956, с. 322.
[18] Там же, с. 470.
[19] Там же, с. 576.
[20] *The Wordsworth Dictionary of Phrase and Fable*, Wordsworth 2001, p. 1146.
[21] Панас Мирний, *Хіба ревуть воли, як ясла повні?,* [в:] *Твори,* у 2 томах, Київ 1969, т. 2, с. 214.
[22] Там само, т. 2, с. 53.
[23] P. Mirny, *Do oxen low when mangers are full?*, Kyiv 1990, p. 179.
[24] Ibidem, p. 27.
[25] М. Коцюбинський, *Fata morgana,* [в:] *Твори,* в 7 томах, Київ 1973–1975, т. 3, с. 122.
[26] M. Kotsyubinsky, *Fata Morgana and Other Stories*, Kyiv 1987, p. 95.
[27] М. Коцюбинський, *Зазнач. джерело*, т. 2, с. 156.

емоційні конотації цього образу: *"He darted wolf-like glances about him…"*[28]. Експресія виражена й у зразку *,,Палкий, як порох, сміливий, як голодний вовк, — він усіх над усіх верховодив"*[29]. Хоч у систему англійської фразеології входить ідіома на позначення концепту *відвага*, *as bold as a lion*, перекладач зберіг етноспецифіку оригіналу та передав культурно-специфічний смисл, актуалізований цим образом: порівняння відтворено способом калькування: *"As fiery as powder and bold like a hungry wolf, he won every fight and ran every show"*[30].

У Біблії акцентується сила й жорстокість *ведмедя*, саме тому він уособлює лютого ,,звіроподібного" правителя[31]. Образ *ведмедя* в українському фольклорі наділено народною символікою: *сила, незграбність, невдоволення, відлюкуватість, ненажерливість*, а з-поміж хижаків, як і вовк, він посідає центральне місце[32]. Ці атрибути відображені у фразеологічному багатстві мови: *бурчит, як медвідь; жиє, як медвідь у ґаврі; звиваєся як медвідь у танци; міцний, як медвідь; погладив го як медвідь лабов; покірний як медвідь; спас ся як медвідь; ссав би с лабу як медвідь*[33]; *міцний, як ведмідь; сила, як у бурмила; здоров, як ведмідь, а дурний, як пень; ізвивається, як ведмідь у танці; бурчить, як ведмідь; живе, як ведмідь у барлозі*[34].

В англомовній традиції виділяють інші прототипові особливості ведмедя, негативно марковані, зокрема *сердитість, роздратованість, невихованість, лють, ледачість*, частково ізоморфні з англійськими: *be like a bear with a sore head*[35], *the bear and the tea-kettle*, *a bear sucking its paws*[36]. Незважаючи на це, в етнокультурному соціумі англійська знать використовувала зображення *ведмедя* (також *лева*) як символ *сили* на своїх геральдичних знаках[37].

Унаслідок збігу прототипових уявлень про *ведмедя* в українській та англійській мовних картинах світу, спосіб калькування фразеологізованих та індивідуально-авторських порівнянь адекватно відтворює й денотативне, і конотативне значення цієї назви, як-от у прикладі: *,,Плечистий, підсадкуватий, з грубими обрисами лиця і грубим чорним волоссям, він і сам подобав на одного з тих тухольських ведмедів, яких їхав воювати"*[38], у якому зіставлення базується на фізичних атрибутах: *"Broad-shouldered, somewhat squat, with heavy features and coarse black hair, he himself resembled one of those Tukhlya bears which he was haunting"*[39]. З ведмежою *поведінкою* порівнюють *силу* й *незграбність* одного з героїв: *,,А кацап — я тобі скажу — все одно, що ведмідь… Як піймав мене у лабети, як придавив — то в мене й дух у п'яти поліз!"*[40].

У процесі перекладу способом калькування в поєднанні з описовим адекватно відтворено цей атрибут: *"That Russian fellow was like a bear, I tell you! When he grabbed me and squeezed me, my heart sank to my boots!"*[41]. Фразеологі-

---

[28] M. Kotsyubinsky, *Ibidem,* p. 264.
[29] Панас Мирний, *Зазнач. джерело*, т. 2, с. 137.
[30] P. Mirny, *Ibidem*, p. 107.
[31] *Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту*…, Об'явлення 13:2.
[32] В. Жайворонок, *Зазнач. джерело*, с. 67.
[33] І. Франко, *Зазнач. джерело*, т. 2, с. 519.
[34] В. Жайворонок, *Зазнач. джерело*, с. 67.
[35] *Longman Dictionary of Contemporary English*, Harlow 2003, p. 115.
[36] *The Wordsworth Dictionary of Phrase and Fable*, *Ibidem*, p. 108.
[37] Ibidem, p. 108.
[38] І. Франко, *Захар Беркут*, [в:] Його ж, *Зібр. творів,* у 50 томах, Київ 1976 – 1986, т. 16, с. 11.
[39] I. Franko, *Zakhar Berkut*, Kyiv 1987, p. 75.
[40] Панас Мирний, *Зазнач. джерело*, т. 2, с. 273.
[41] P. Mirny, *Ibidem*, p. 238.

зоване порівняння *повертатися як ведмідь на цепу* актуалізує одне з ядерних значень цього образу, *незграбно рухатися*, маючи за основу історико-культурну реалію — ведмедів водили на ланцюгу циркові актори — відтворено способом покомпонентного калькування в перекладі: *„Повертається Чіпка на всі боки в крузі, як ведмідь на цепу, а хлопці регочуться та за чуприну смичуть…”*[42] —*“Chipka would turn round and round, like a bear on a chain, and the boys would die with laughter and pull his hear over and over …”*[43].

Для зображення психологічного стану людини, яка відчуває страх і переляк, цей образ використано як утілення *сили* й *люті* в прикладі *“He is as horribly conceited of him; and pants and looks pale, as if a bear were at his heels”*[44]. Способом покомпонентного калькування словесний образ відтворено в цільовому тексті: *„А цей страшенно високої думки про Андреа, зблід і труситься, ніби за ним женеться ведмідь”*[45].

Цей спосіб застосовано й у процесі перекладу порівняння, де контекст вербалізує концепт *великий* на основі якісного атрибуту: *„Трепов! Оверко! Пава! Біжать. Як троє білих ведмедів”*[46] — *“Trepov! Overko! Pava! … They come running. Like three white bears”*[47]. У прикладі *„Підемо на луги-базавлуги комарів, як ведмедів, годувати!”*[48], де спостерігаємо актуалізацію гумористичної гіперболізації — розміри комашки збільшено до розмірів ведмедя. Під час відтворення цього образу перекладач експлікував ознаку порівняння *великий* з метою візуалізації атрибутивної ознаки: *“To the meadows and the great plains to feed the mosquitos, big as bears”*[49].

Лев — один із ключових зооморфних символів Біблії, свідченням чого є дванадцять слів на позначення цієї тварини лише в Старому Завіті. Цьому символу властива аксіологічна бінарність. Як позитивний символ, він асоціюється із абсолютною владою могутніх правителів і навіть Господа в іпостасі караючого Бога громів Саваофа (*„Господь гримить з висоти, з святого житла подає свій голос. Він рикає страхітливо проти своєї пастви”*[50]).

З іншого боку, *лева* асоціюють із дияволом та його служителями (таке значення, зокрема, закріплено в Першому Посланні Петра 5:8 та Псалмі 34:17). Образ *лева* в релігійній традиції — символ *воскресіння*: побутує древній переказ-легенда про левицю, яка привела мертве левеня, а батько-лев оживив його на третій день своїм подихом[51]; у світовій — *цар звірів*.

В українській народній афористиці поруч із зазначеним *лев* часто є об’єктом іронічної метафори: *дома — лев, а на війні — тхір; ставився, як лев, а згинув, як муха; був левиком, а став песиком*[52], тоді як в англійській *лев* наділений виключно позитивними атрибутами: *(as) bold as a lion*[53], *fight like a lion*[54], *March*

---

[42] Панас Мирний, *Зазнач. джерело*, т. 2, с. 54.
[43] P. Mirny, *Ibidem*, p. 28.
[44] W. Shakespeare, *Twelfth Night*, [в:] The complete works, Oxford1996, p. 661.
[45] В. Шекспір, *Дванадцята ніч*, [в:] *Твори,* у 6 томах, Київ 1984 – 1986, т. 4, с. 226.
[46] М. Коцюбинський, *Зазнач. джерело*, т. 2, с. 304.
[47] M. Kotsyubinsky, *Ibidem*, p. 332.
[48] О. Гончар, *Собор*, [в:] *Твори,* в 7 томах, Київ 1987 – 1988, т. 7, с. 234.
[49] O. Honchar, *The Cathedral*, Washington; Philadelphia; Toronto 1989, p. 262.
[50] *Біблія або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту*…, Єремія 25:30.
[51] В. Жайворонок, *Зазнач. джерело*, с. 330; *The Wordsworth Dictionary of Phrase and Fable*, Ibidem, p. 672.
[52] В. Жайворонок, *Зазнач. джерело*, с. 330.
[53] А. В. Кунин, *Англо-русский фразеологический словарь*, Москва 1956, с. 115.
[54] Там же, с. 380.

comes in like a lion and goes out like a lamb[55], на геральдичних знаках символізує Англію[56].

Для вербалізації емоційного концепту *лють*, *жорстокість*, *відвага* використовують образ *тигра*. Частіше це простежуємо в англомовних текстах: *fierce as a tiger*[57], *work like a tiger*[58]. Для україномовного етнокультурного оточення цей образ, очевидно, дещо екзотичний, тому не прототиповий: і з релігійних джерел, і з прецедентних текстів українцеві краще відомий *лев*.

Використання способу калькування в процесі перекладу порівняння з назвою цієї тварини вносить у текст саме екзотичну, а тому й інтенсивнішу експресивно-емоційну конотацію, як-от у прикладах: *"The time and my intents are savage-wild, // More fierce and more inexorable far // Than empty tigers or the roaring sea"*[59].

У перекладі спостерігаємо заміну граматичної форми множини формою однини, сильнішою за своєю емоційністю: *,,... Бо зараз // І ніч і замір мій і дикі, й люті. // Вони лютіші, ніж голодний тигр, // Вони грізніші, ніж бурхливе море"*[60], або ж у зразку *"The emotions common to most of us simply did not exist in him, and it was as absurd to blame him for not feeling them as for blaming the tiger because he is fierce and cruel"*[61], де прототипові атрибути цієї тварини — *лють, кровожерливість* — покладено в основу зіставлення в індивідуально-авторському порівнянні.

У перекладі способом калькування відтворено концептуальну символіку образу: *,,Почуття, притаманні більшості людей, були йому чужі, і докоряти йому за це було б нерозумно, як одчитувати тигра за його лють і безжальність"*[62]. У прикладі *"It was a broken bone, everybody heard it and knew; and Cheese-Face knew, rushing like a tiger in the other's extremity and raining blow on blow"*[63], як і в попередньому (з імпліцитною семантемою порівняння, яку нескладно експлікувати) саме *безжальність* цієї тварини як її прототиповий атрибут покладено в основу зіставлення. Переклад, здійснений способом калькування, підсилено винесенням реми в препозицію: *,,Зламалася кістка. Усі почули цей хрускіт і зрозуміли, що трапилося. Зрозумів і Масна Пика. Як тигр, кинувся він на супротивника, і на ушкоджену руку посипались удари"*[64].

Аналіз об'єктів порівняння засвідчує, що порівняльні конструкції із залученням фауноназв і в українській, і в англійській лінгвокультурах засновані і на ізоморфних, і на аломорфних асоціативних зв'язках, що існують між денотативним значенням лексем та їхніми конотативними зв'язками й актуалізуються у фразеологізованих та індивідуально-авторських порівняннях. Причиною повних та часткових збігів у концептуалізації дійсності, її мовній репрезентації та перекладі вважаємо подібне в українській та англійській мовах сприйняття й членування світу, засноване на спільних уявленнях, що відображено в Біблії та прецедентних текстах; відмінностей — в особливостях сприйняття дійсності та свого усвідомлення в ній певною лінгвоспільнотою.

---

[55] Там же, с. 694.
[56] *The Wordsworth Dictionary of Phrase and Fable*, Ibidem, p. 672.
[57] А. В. Кунин, *Указ. источник*, с. 380.
[58] К. Т. Баранцев, *Англо-український фразеологічний словник*, Київ 1969, с. 1025.
[59] W. Shakespeare, *Ibidem*, p. 275.
[60] В. Шекспір, *Зазнач. джерело,* т. 2, с. 404.
[61] S. Maughm, *The Moon and Sixpence*, Moscow 1972, p. 122.
[62] С. Моем, *Місяць і мідяки. На жалі бритви*, Київ 1989, с. 124.
[63] Jack London, *Martin Eden*, Moscow 1960, p. 150.
[64] Джек Лондон, *Мартін Іден*, Київ 1971, с. 126.

Широке коло прототипових атрибутів фауноназв урізноманітнюють вербалізацію низки концептів. Периферійні семи залучених до порівняння образів та символів інколи відіграють визначальну роль у процесі зіставлення й стають ядровими в контексті, що супроводжений вербалізацією абстрактних, емоційних концептів, часто позначених етномовними особливостями.

У процесі перекладу порівняння із залученням національно-культурних образів та символів виявляємо етномовну семантику назв, залучених до зіставлення об'єктів, тому спосіб калькування вважаємо доцільним для застосування: його мета — адекватне відтворення етнокультурного навантаження образу та символу, зумовленого історичним, національним та культурним досвідом народу.

Наголосимо, що важливо зберегти культурно-специфічні смисли зазначених образів та символів. Міжмовний лінгвокультурологічний аналіз дає змогу з'ясувати особливості вербалізації культурно-специфічних образів і концептів засобами художнього порівняння, що фіксують інформацію, упродовж віків накопичену народом, та здійснити його перекладознавче дослідження.